

POSUDEK VEDOUCÍHO DIPLOMOVÉ PRÁCE

Název: *Krajina jako způsob vidění a její kritika*

Autor: Bc. Filip Pátek

Vedoucí práce: Mgr. Ondřej Dadejík, Ph.D.

Oponent práce: Mgr. Martin Kaplický, Ph.D.

Filip Pátek se ve své diplomové práci nazvané *Krajina jako způsob vidění a její kritika* zaměřil na velmi aktuální a zároveň obtížné téma, které se nachází na pomezí estetické teorie, dějin umění, teorie vnímání a tzv. „kritiky krajiny“. Ústředním motivem, kolem kterého Filip Pátek propojuje vzájemné vazby těchto sub-disciplín, je termín „způsobu vidění“, resp. obrat, který je s tímto pojmem spojen a který lze sledovat v poslední čtvrtině minulého století na vzniku nových akademických oborů jako jsou kulturní studia či vizuální studia. Tyto nové akademické disciplíny stavějí do otázky, či volají po potřebě revize „staré aliance“ oborů, do níž náleží i estetika, odkrývají „odvrácenou stranu“ řady dříve veskrze pozitivně pojímaných idejí (včetně ideje krajiny). Právě na pozadí těchto posunů a změn akcentů širší konfigurace vědních disciplín se ukazuje význam a důležitost Pátkova tématu.

Práce postupuje následujícím způsobem. Nejprve představuje vlivné myšlenky anglického uměleckého kritika a spisovatele Johna Bergera, aby poté ukázala jejich vliv a rozpracování v díle britského humanistického geografa Denise E. Cosgrovea a rovněž jejich ozvuky ve vybraných studiích amerického vizuálního teoretika a filozofa W. J. T. Mitchella. Tím je představena strana tzv. kritiky „ideologie krajiny“, která v sobě zahrnuje i kritiku jednotlivých dílčích pojmů moderní estetické teorie (estetický postoj, estetická zkušenost, estetické vědomí, psychická či estetická distance aj.). Pátek se následně obrací ke druhé, protikladné straně, která je zastoupena především koncepcí krajiny anglického historika a kunsthistorika Simona Schamy. Jedním z hlavních cílů tohoto srovnání je překonat rozpor tvořený skeptickým čtením krajiny a čtením pozitivním. Pátek uznává pádnost některých argumentů kritické strany, zároveň však nechce vylít z vaničkou „estetiky krajiny“ i její pozitivní jádro. Krajina a její estetické oceňování podle Pátka není něčím samozřejmým a automaticky pozitivním, zároveň se však nejedná o něco, co lze s úlevou odložit do depozitáře muzea vyčerpaných idejí. Práce

se snaží ukázat, že estetická dimenze prožitku krajiny je stále něčím produktivním, nikoli pouze něčím, v čem je třeba odhalit či demaskovat skryté ideologické předpoklady.

Diplomová práce je psána se zaujetím, přehledně a čtivě a pro svůj hlavní cíl její autor citlivě a poučeně připravuje půdu. Samotný hlavní záměr pak není naplněn na 100 %, nicméně čtenář z textu získá ucelenou představu a minulosti i současnosti „krajinného estetického“ prostřednictvím vzájemné konfrontace dvou základních přístupů. Oceňuji autorovo hledání třetí cesty, snahu slyšet argumenty obou stran, byť hlavní záměr není zcela dotažen do konce.

Diplomová práce je po stylistické i gramatické stránce psána na odpovídající úrovni, její autor vychází z relevantní literatury, kterou povětšinou nezkruskuje, přestože některé sporné otázky ponechává jen letmo dotčené. Tato část hodnocení se však bude lišit, uznávám, podle osobních preferencí čtenáře.

Z uvedených důvodů doporučuji diplomovou práci Filipa Pátka k obhajobě a pokud se její autor uspokojivě vyrovná s komentářem a námitkami oponenta, navrhuji hodnotit ji stupněm **v ý b o r n ě**.

V Litoměřicích 8. 9. 2019

Ondřej Dadejík